

קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהוּא עֲלֵמָא בְּגִין תְּהוּא חוּבָא
 דְּגְרִימָנָא וְהַשְׁתָּא יתוּסַף לָן בְּסוּפָא אַחְרָא מְקַמֵּי
 עוֹבְדֵין טְבִין דְּבָכוּ.

אָמַר אַבְרָהָם הָא אֲנָא זְמִין קַמֵּי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 בְּגִינְךָ דְלָא תְכַסִּיף קַמֵּיהּ לְעֵלְמִין. מִיָּד וְאַחְרֵי
 בֵּן קָבַר אַבְרָהָם אֶת (דף קכז ע"ב) שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, מָאִי וְאַחְרֵי
 כֵּן. בְּתַר דְּקָבִיל אַבְרָהָם עָלֶיהָ מֶלֶךְ דָּא.

אָדָם עָאֵל בְּדוּכְתִּיָּה תְּנָה לָּא עָאֵלָת, עַד דְּקָרִיב
 אַבְרָהָם וְאָעִיל לָּהּ לְגַבֵּי אָדָם וְקָבִיל לָּהּ
 בְּגִינֵיהּ, הָדָא הוּא דְכָתִיב וְאַחְרֵי בֵּן קָבַר אַבְרָהָם אֶת
 שָׂרָה אִשְׁתּוֹ, לְשָׂרָה לָּא כָּתִיב אֵלָּא אֶת שָׂרָה
 לְאַסְנָאָה תְּנָה, וְכִדִּין אֲתִישְׁבוּ בְּדוּכְתִּיָּהוּ כְּדָקָא
 יְאוּת, הָדָא הוּא דְכָתִיב, (בראשית ב) אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם
 וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, וְתַנִּינָן בְּאַבְרָהָם.

לשון הקודש

אָדָם נִכְנַס לְמְקוֹמוֹ - תְּנָה לֹא נִכְנְסָה,
 עַד שְׁקָרֵב אַבְרָהָם וְהַכְנִיס אוֹתָהּ אֵצֶל
 אָדָם וְקָבֵל אוֹתָהּ בְּשִׁבְלֹו. זְהוּ שְׁפַתּוּב
 וְאַחְרֵי בֵּן קָבַר אַבְרָהָם אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ,
 וְלֹא כָּתוּב לְשָׂרָה, אֵלָּא אֶת שָׂרָה,
 לְרַבּוֹת תְּנָה. וְאִזּוּ הִתְיַשְׁבוּ בְּמְקוֹמָם
 כְּרָאוּי. זְהוּ שְׁפַתּוּב (בראשית ב) אֵלֶּה
 תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם,
 וְשַׁנִּינוּ בְּאַבְרָהָם.

אָמְרוּ: וּמָה אֲנִי בְּבוֹשָׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם מְשׁוּם אוֹתוֹ
 הַחֲמָא שְׁגִרְמָנִי, וְכַעַת תַּתּוּסַף לָנוּ בּוֹשָׁה
 אַחֲרֵת - מִפְּנֵי הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים שְׁבַכְתֶּם?
 אָמַר אַבְרָהָם: הֲרִינִי מִזְמָן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא עֲבוּרָךְ שְׁלֹא תַתְּבִישׁ לְפָנָי
 לְעוֹלָמִים. מִיָּד - וְאַחְרֵי בֵּן קָבַר אַבְרָהָם
 אֶת שָׂרָה אִשְׁתּוֹ. מָה זֶה וְאַחְרֵי כֵּן? אַחַר
 שְׁקָבֵל עָלָיו אַבְרָהָם אֶת הַדְּבַר הַזֶּה.

תולדות השמים והארץ דא אדם וחוה. אלה
 השמים והארץ לא כתיב, אלא תולדות
 השמים והארץ ולא תולדות בר נש. ואינון אתקיימו
 בגיניה דאברהם. ומנא לן דאתקיימו בגיניה
 דאברהם. דכתיב ויקם השדה והמערה אשר בו
 לאברהם. ועד דאתא אברהם לא אתקיימו אדם
 וחוה בדוכתייהו בההוא עלמא.

רבי אלעזר שאל לרבי שמעון אבוי, אמר האי
 מערתא לאו איהו כפילתא, דהא כתיב מערת
 המכפלה, וקרא קרי לה לבתר מערת שדה
 המכפלה, מכפלה קא קרי ליה לשדה.

אמר ליה הכי קארי ליה מערת המכפלה כמה
 דאת אמר ויתן לי את מערת המכפלה,
 אבל ודאי תייד לאו מערתא איהו מכפלה. ולא

 לשון הקודש

העולם.

רבי אלעזר שאל את רבי שמעון אבוי.
 אמר, המערה הזו אינה כפולה, שהרי
 כתוב מערת המכפלה, ואחר כך
 הכתוב קרא לה מערת שדה המכפלה.
 מכפלה הוא קרא לשדה.

אמר לו, כך קורא לה - מערת
 המכפלה, כמו שנאמר ויתן לי את

תולדות השמים והארץ - זה אדם
 וחוה. לא כתוב אלה השמים והארץ,
 אלא תולדות השמים הארץ, ולא
 תולדות בן אדם. והם התקיימו בשביל
 אברהם. ומנין לנו שהתקיימו בשביל
 אברהם? שכתוב ויקם השדה והמערה
 אשר בו לאברהם. ועד שבא אברהם
 לא התקיימו אדם וחוה במקומם באותו

שָׂדֶה אֶקְרִי מִכְפֻּלָּה, אֵלֶּא הֵיא שְׂדֶה וּמְעַרְתָּא עַל
שׁוּם מִכְפֻּלָּה אֶקְרוּן שְׂדֶה הַמְכַפֵּלָה וּדְאִי וְלֹא
מְעַרְתָּא, דְּהֵא מְעַרְתָּא בְּשְׂדֶה אִיהִי, וְהֵיא שְׂדֶה
קָאִים בְּמִלָּה אַחְרָא.

תָּא חַזִי, יְרוּשָׁלַם כָּל אֶרְעָא דִּישְׂרָאֵל אֲתַכְפֵּל
תַּחוּתָהּ. וְאִיהִי קָיִימָא לְעֵילָא וְתַתָּא, כְּנֻזְנָא דָּא
יְרוּשָׁלַם לְעֵילָא יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא, אַחֲדָא לְעֵילָא
וְאַחֲדָא לְתַתָּא, יְרוּשָׁלַם לְעֵילָא אַחֲדַת בְּתַרִין סְטָרִין
לְעֵילָא וְתַתָּא (יְרוּשָׁלַם לְתַתָּא אַחֲדַת בְּתַרִין סְטָרִין לְעֵילָא וְתַתָּא) וּבְגִין
כַּךְ כְּפֻלְתָּא הִיא.

וְעַל דָּא הֵיא שְׂדֶה מִתְהִיא כְּפֻלְתָּא אִיהוּ דְבִיה
שְׂרָיָא. כְּנֻזְנָא דָּא כְּתִיב כִּרִית שְׂדֶה אֲשֶׁר בְּרַכּוּ
יְיָ לְעֵילָא (דף קכט ע"א) וְתַתָּא, וּבְגִין כַּךְ שְׂדֶה הַמְכַפֵּלָה
וּדְאִי וְלֹא שְׂדֶה כְּפֻלָּה.

לשון הקודש

למטה. ירושלים למעלה אחוזה בשני
צדדים - למעלה ולמטה וירושלים למטה
אחוזה בשני צדדים - למעלה ולמטה, ומשום
כך היא כפולה.

ועל בן השדה הוא מאותה מכפלה היא
שבו היא שורה. כמו בן פתוב כרית
השדה אשר ברכו ה', למעלה ולמטה,
ומשום כך שדה המכפלה ודאי, ולא
שדה כפולה.

מערת המכפלה, אבל ודאי, חניכה,
המערה היא מכפלה, ולא השדה נקרא
מכפלה. אלא השדה והמערה נקראים
על שם מכפלה, שדה המכפלה ודאי,
ולא המערה, שהרי המערה היא בשדה,
ואותו השדה עומד בדבר אחר.

בא ראה, תחת ירושלים נכפלה כל
ארץ ישראל, והיא עומדת למעלה
ולמטה. כמו בן ירושלים למעלה -
ירושלים מטה. אחוזה למעלה ואחוזה

תו רזא דמלה שדה המכפלה ודאי, מאן מכפלה,
 ה' דבשמא קדישא דאיהי מכפלה. וכלא קיימא
 כחד, ובגניניה קאמר באורה סתים ה' מכפלה דלא
 תוי בשמא קדישא את אחרא מכפלה בר איהי.

ואף על גב דמערתא כפלתא תזה ודאי דאיהי
 מערתא גו מערתא, אבל על שום אחרא אקרי
 מערת שדה המכפלה כמה דאתמר. ואברהם ידע,
 וכד אמר לבני חת פסי מלה ואמר ויתן לי את
 מערת המכפלה, על שום דאיהי מערתא כפלתא,
 ואורייתא לא קרי לה אלא מערת שדה המכפלה
 כדקא יאות.

וקודשא בריך הוא עבד פלא לאשתפתא האי
 עלמא פנוונא דלעילא, ולא תדבקא דא
 בדא, למתוי יקריה לעילא ותתא. זבאה חולקיהון

לשון הקודש

על שם אחר נקראת מערת המכפלה,
 כמו שצאמר. ואברהם ידע, וכשאמר
 לבני חת, כפה את הדבר, ואמר ויתן
 לי את מערת המכפלה, על שם שהיא
 מערה כפולה, ונתנורה לא קראה לה
 אלא מערת שדה המכפלה פראוי.

והקדוש ברוך הוא עשה את הכל
 שימצא העולם הזה, כמו שלמעלה,

עוד סוד הדבר - שדה המכפלה ודאי.
 מי המכפלה? והו' שבשם הקדוש שהיא
 מכפלה. הכל עומד יחד, ובשבילה אמר
 בדרך נסתר ה' מכפלה, שלא היתה
 בשם הקדוש אות אחרת מכפלה פרט
 לזה.

ואף על גב שמערת המכפלה היתה
 ודאי, שהיא מערה בתוך מערה, אבל

דְּצַדִּיקָיָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְרַעֵי בְּהוּ בְּהֵאֵי
עֲלָמָא וּבְעֲלָמָא דְאַתֵּי:

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וַיִּי בְּרִיךְ אֶת אַבְרָהָם כָּל־
רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח (תהלים סה) אֲשֶׁר־י תִבְחַר
וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ, הָאֵי קָרָא אֶתְמָר, אֲבָל זַפָּאָה
הוּא בַר נָשׁ דְּאֶזְרָחֵי אֶתְפִּשְׁרֵן קַמֵּי קֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְאִיהוּ אֶתְרַעֵי בֵּיהּ לְקַרְבָּא לִיהּ לְגַבִּיּהּ.

תָּא תְּזִי, אַבְרָהָם אֶתְקָרִיב לְגַבִּיּהּ וְתֵאוּבְתִיּהּ דִּילִיּהּ
הָוָה כָּל יוֹמוֹי בְּהֵאֵי, וְלֹא אֶתְקָרִיב אַבְרָהָם
בְּיוֹמָא חָדָא אוּ בְּזִמְנָא חָדָא, אֶלָּא עוֹבְדוֹי קָרִיבוּ לִיּהּ
בְּכָל יוֹמוֹי מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא, עַד דְּאַסְתַּלַּק בְּדַרְגָּוֵי.

כִּד הָוָה סִיב וְעָאֵל בְּדַרְגִּין עֲלָאִין בְּדָקָא תְּזִי
דְּכִתִּיב וְאַבְרָהָם זָקֵן, וּכְדִין בָּא בַּיָּמִים בְּאִינוּן

לשון הקודש

והוא התרצה בו לקרבו אליו.
בא ראה, אברהם התקרב אליו,
ותשוקתו היתה כל יום ביום. ולא
התקרב אברהם ביום אחד או בפעם
אחת, אלא מעשיו קרבוהו בכל ימיו
מדרגה לדרגה, עד שהתעלה בדרגתו.
בשהיה זקן ונכנס לדרגות עליונות
בראיו, שפיתוב ואברהם זקן, ואז בא
בימים, באותם ימים עליונים, באותם

ולתדביק זה עם זה שיהיה כבודו
למעלה ולמטה. אשרי חלקם של
הצדיקים שהקדוש ברוך הוא התרצה
בהם בעולם הזה ובעולם הבא.

וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְהֵ' בְּרִיךְ אֶת
אַבְרָהָם כָּל־רַבִּי יְהוּדָה פָּתַח, (תהלים סה)
אֲשֶׁר־י תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצֵרֶיךָ.
הפסוק הזה נתבאר, אכל אשרי האיש
שדרכיו בשרות לפני הקדוש ברוך הוא,

יִזְמִין עֲלָאִין בְּאֵינוֹן יוֹמִין יְדִיעָאן בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.
וַיִּי בְרִיךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. דְּמִתְפָּן נְפָקִין כָּל בְּרַכָּאן
וְכָל טִיבוֹ.

זְבָאִין אֵינוֹן מְאָרִיהוֹן דְּתִשׁוּבָה דְהָא בְּשַׁעְתָּא חָדָא
בְּיוֹמָא חָדָא בְּרִגְעָא חָדָא (דף קנט ע"ב) קְרִיבִין
לְגַבֵּי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה דְּלֹא הָוָה הָכִי אֲפִילוּ
לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים דְּאֵתְקָרְבוּ גַבֵּי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּכַמָּה שָׁנִין. אַבְרָהָם לָא עָאל בְּאֵינוֹן יוֹמִין עֲלָאִין
עַד דְּהָוָה סִיב בְּמָה דְּאֵתְמָר. וְכֵן דְּוֹד דְּכִתִּיב (מלכים א'
) וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. אֲבָל מְאָרִיָּה דְּתִשׁוּבָה
מִיַּד עָאל וְאֵתְדַבֵּק בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

רַבֵּי יוֹסִי אָמַר תִּנְיֵן אֲתֵר דְּמְאָרִיָּהוֹן דְּתִשׁוּבָה
קְרִימֵי בֵיהּ, בְּהַהוּא עֲלָמָא, צַדִּיקִים גְּמוּרִים לִית
לוֹן רְשׁוֹ לְקְרִימָא בֵיהּ, בְּגִין דְּאֵינוֹן קְרִיבִין לְמַלְכָּא

לשון הקודש

הַיָּמִים הָעֲלִיוֹנִים עַד שְׁהִיָּה זָקֵן, בְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר. וְכֵן דְּוֹד, שְׁכִתוּב (מלכים א'
וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַּיָּמִים. אֲבָל בַּעַל
הַתִּשׁוּבָה מִיַּד נִכְנָס וְנִדְבַק בְּקַבְ"ה.

רַבֵּי יוֹסִי אָמַר, שְׁנִינּוּ, הַמְּקוֹם שְׁבַעֲלֵי
הַתִּשׁוּבָה עוֹמְדִים בְּעוֹלָם הַהוּא, אֵין
לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים רְשׁוֹת לַעֲמֹד בּוֹ, מְשׁוּם
שְׁהֵם קְרוּבִים לְמֶלֶךְ יוֹתֵר מִכָּלֵם, וְהֵם

יָמִים יְדוּעִים בְּסוּד הָאֲמוּנָה. וְהִי בְּרִיךְ
אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. שְׁמִשָּׁם יוֹצְאוֹת כָּל
הַבְּרָכוֹת וְכָל טוֹב.

אֲשֶׁרֵיהֶם בַּעֲלֵי הַתִּשׁוּבָה, שְׁהָרִי בְּשַׁעָה
אַחַת בְּיוֹם אֶחָד [בְּפַעַם אַחַת] בְּרִנְעָה אֶחָד
קְרִבִים לְקַבְ"ה, מַה שְּׁלֹא הָיָה כִּף אֲפִילוּ
לְצַדִּיקִים גְּמוּרִים שְׁהֵתְקָרְבוּ לְקַבְ"ה
בְּכַמָּה שָׁנִים. אַבְרָהָם לָא נִכְנָס בְּאוֹתָם

וַיִּתֵּר מִבְּלָהוּ, וְאֵינוֹן מְשִׁבֵי עַלְיֵיהוּ בְרַעוּתָא דְלָפָא
וַיִּתֵּר וּבְחִילָא סָגִיא לְאַתְקַרְבָּא לְמַלְכָּא.

תָּא חַזִי, כַּמָּה אַתְרִין מִתּוֹקְנִין לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא בְּהַהוּא עַלְמָא, וּבְכַלְהוּ בִי מוֹתְבֵי לֹון
לְצַדִּיקִים. כֹּל חַד וְחַד לְפּוּם דְרַגְוֵיהּ בְּדַקָּא חַזִי לִיהּ.

כְּתִיב, (תהלים סה) אֲשֶׁרִי תִבְחַר וַתִּקְרַב יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָךְ,
דְּקֻדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִיב לֹון לְגַבִּיּהּ דְסֻלְקִין
אֵינוֹן נְשַׁמְתִּין מִתַּתָּא לְעֵילָא וְלֹאֲתֹאֲחָדָא
בְּאַחַסְנִיתִיחוֹן דְאַתְתַּקְנֵן לָהּ. יִשְׁכֵּן חֲצַרְיָךְ, אֵלֶיךָ
אַתְרִין וְדַרְגִין לְבַר, וּמֵאַן אֵינוֹן, כַּמָּה דְאַתְ אָמַר (זכריה
א) וְנָתַתִּי לָךְ מֵהַלְכִים בֵּין הָעוֹמְדִים הָאֵלֶּה. וְהֵאֵי הוּא
דְרַגְוֵא בֵין קַדִּישִׁין עַלְאִין.

וּמֵאַן דְזַכָּאִין לְדַרְגְוֵא דָּא, אֵינוֹן שְׁלִיחֵן דְמֵאַרִי
עַלְמָא כְּאֵינוֹן מְלֹאכִין וְעַבְדִּין שְׁלִיחוּתָא תְדִיר

לשון הקודש

אותם אליו, שעולים אותם הנשמות
ממטה למעלה ולהאחזו בנחלתם
שנתקנה להן. ישכן חצריך - אלו
המקומות והדרגות שפחות, ומי הם?
כמו שנאמר (זכריה א) ונתתני לך מהלכים
בין העומדים האלה. וזוהי דרגה בין
קדושים עליונים.

ומי שזכאים לדרגה הזו הם שליחים

מושבים עליהם ברצון הלב יותר ובכח
רב להתקרב למלך.

בא ראה, כמה מקומות מתקנים
לקב"ה בעולם ההוא, ובכלם בית
מושבים לצדיקים, כל אחד ואחד לפי
דרגתו פראוי לו.

כתוב (תהלים סה) אשרי תבחר ותקרב
ישכן חצריך, שהקדוש ברוך הוא מקרב